

DAGSINS MEINING

Skynsemi og taktikkur ráddu

Skynsemi og taktikkur hevur óivað rátt, tá Tjóðveldisflokkurin avgjordi, hvør skuldi taka við sum landsstýrismaður eftir Torbjørn Jacobsen. Óli Holm er drivin organisatiónsmaður, dugur av somu orsök helst at leggja væl til rættis, og hevur í fleiri ár verið formaður í aðalstjórn floksins.

Hann er ikki so viðgongdur sum undangongu-maðurin, hvørki í orði ella hugsjónarliga, og tað er óivað ein fyrimunur, nú eitt lítið ár er eftir av valskeiðnum. Ein annar fyrimunur er óivað, at báðir veingirnir í flokkinum – nýskipanarparturin hjá Høgna Hoydal og teir gomlu við Finnboga Ísaksyni og Signari á Brúnni – kunnu góðtaka vágbingin.

Fyri sunnanmenn og vágbingar er tað óivað eisini ein fyrimunur at fáa ein mann afturat at umboða tann partin av Føroya landi, sum ikki er so mansterkur í sjálvstýrisfylkingini. Tað skerst ikki burtur, at tað hevur gingið rættiliga nógv upp og niður hjá Tjóðveldisflokkinum í Suðuroy. Tað fer kanska at skapa eina javnvág í flokkinum, nú flokkurin skal hava ein mann afturat at umboða flokkin í sunnara parti í oynni, sum enn ikki er komin úr kreppuni, og sum heldur ikki fekk nakað burtur úr oljuvinnuni í fyrstu atløgu.

Hóast hvassa tungan óivað gjordi av við Torbjørn Jacobsen, so var trupulleikin fólkaskúlin. Eftir at Vestmanna skúli hevði gjørt vart við seg – ella provokera – so vísir tað seg, at flest allir skúlar hava somu trupulleikar: ov fáar tímar við atlitu til nýggju fólkaskúlalógina.

Óli Holm er skúlamaður, hevur verið vara-skúlstjóri í 28 ár, og kennir tí trupulleikarnar til fulnar. Men spurningurin er, um hann fær nakað av peningi úr kassanum hjá Karsteni Hansen at leska tann aftúrursiglda fólkaskúlan við, og á tann hátt eisini taka nakað av tí ónógda broddinum millum skúlafólk, eisini tjóðveldisfólk.

Vónandi fer nýggi landsstýrismaðurin at skora upp undir tann mentanarliga partin, sum hevur verið fyri framstigum seinastu árinu við m.a. mentunnargrunninum og granskingarætlanini, samstundis sum hann fer at lata lóg og landaskil valda, tá tað snýr seg um størsta forminni okkara, Múrin í Kirkjubø, og aftur letur myndug-leikan og stovnin á hesum øki málið upp í hendi.

Sosialurin

Sosialurin

Sosialurin

Stovnaður: 1927

Ábyrgdarblaðstjóri:

Jan Müller jan@socialurin.fo

Blaðstjóri:

Eirikur Lindenskov eirikur@socialurin.fo

Tíðindaleiðari:

Jústinus Eidesgaard justinus@socialurin.fo

Marknaðardeild: lysing@socialurin.fo

Jonhard Hammer jonhard@socialurin.fo

Marjun Dalsgaard marjun@socialurin.fo

Gudny Langgaard gudny@socialurin.fo

Blaðfólk:

Áki Bertholdsen aki@socialurin.fo

Eyðun Klakstein eydun@socialurin.fo

John Johannessen john@socialurin.fo

Edvard Joensen edvard@socialurin.fo

Turið Kjølbro turið@socialurin.fo

Stefan í Skorini stefan@socialurin.fo

Ítróttur:

Jákup Mørk jakup@socialurin.fo

Myndamenn:

Jens Kristian Vang jensk@socialurin.fo

Álvur Haraldsen alvur@socialurin.fo

Sosialurin í Norðoyggjum:

Postsmoga 231

Nílosoyar Pálsgota 1

700 Klaksvík

tel. 458686 fax 458687

e-post: klaksvik@socialurin.fo

Útgevvari/uppseting:

Sp/f Sosialurin

Prent: Prentmiðstöðin

VIÐMERKINGAR

Fólkafundur og rockkonsert á Stóru Dímun

Tjóðveldisflokkurin

Tíðindaskriv

Sunnudagin tann 17. juni 2001, verður skipað fyri einum tiltaki, ið ongantíð hevur sæð sín líka í Føroyum. Á tjóðardegi ís-landinga verður innrás gjord á Stóru Dímun, har 200 frælslyntir føroyingar fara at halda fólkafund og lurta eftir livandi tónleiki. Nógv hevur seinastu árinu verið tosað um útjaðaran og hvussu hann skal mennast. Men tey eru neyvnan mong, ið hava vitjað fjarðasta útjaðara í Føroyum, hóast fólk flest, manga ferðina hava silgt framvið Stóru Dímun. Nú er kjansurin har, fyri at fáa eitt eina- nstandandi náttúru- og mentunnarligt upplivilsi.

Stigtakari og fryskipari av tiltakinum er Tjóðveld- isflokkurin. Orsøkin til at vit skipa fyri einum slíkum tiltaki er, at føroyingar tíverri gera alt ov lítið við at njóta tey upplivilsi ið okkara egna náttúra bjóðar okkum. Tí ongantíð áður

hava so nógv fólk savnast á Stóru Dímun, og hetta verður neyvnan endurtikið. Tiltakið skal eisini sýna, at ein Tjóðveldisflokkurin hevur nógv annað at bjóða, enn tann vanliga gerandis- liga politikkinn ið fer fram á løgtingi og í landsstýri.

Á fólkafundinum vera hesir røðarar:

Óla Jákup úr Dímun; bóndi, Stóra Dímun.

Høgni Hoydal; lands- stýrismaður og formaður Tjóðveldisfloksins.

Torbjørn Jacobsen; frá- farandi landsstýrismaður í mentanmálum.

Tónleikinn undir fólk- fundinum stendur okkara kendi troudadurur Sámal Ravnsfjall fyri. Kanska fer fyrrverandi mentanmála- ráðharrin eisini at hjálpa honum við onkrum sangi.

Aftaná fólkafundin fara Prix Føroyar vinnararnir Clickhaze við Eivør Páls- dóttir á odda at spæla rock- tónleik.

Fundarfólkið verður flutt út í oynna av seglskipunum Jóhannu og Norðlýsinum. Jóhanna siglir av Vági kl. 6.00 við fundarluttakarun-

um úr Suðuroynni og kl. 6.30 siglir Norðlýsið heim- an av Sandi, við fundarlut- takarunum úr Sandoynni. Luttakararnar norðanfjøs, fara av Gomlurætt kl. 9.00 og umleið kl 10.00 verður aftur silgt heiman av Sandi. Tá øll fólkini eru komin upp á oynna, umleið kl 12.30, byrjar fólkafund- urin.

Aftaná fólkafundin byrj- ar rockkonsertin. Tá hon er liðug (uml. kl 16.30), fer fyrra liðið av luttakarum av oynni aftur. Norðlýsið sigl- ir inn á Sand og Jóhanna siglir inn á Hvalba. Tá skipini eru aftir (uml. kl. 19.30) fer seinna ferðaliðið av oynni. Tey vera flutt beinleiðis til Havnar, har vit vænta at vera um midnáttarleitið.

Kostnaðurin fyri út- ferðina er kr. 400,-. Í prísin er íroknað flutningur: Vágur-St.Dímun-Hvalba, Sandur-St.Dímun-Sandur ella Sandur-St.Dímun- Tórshavn. Eisini er trygg- ing imóti vanlukkutilburð- um, íroknað luttøkugjaldið. Harumframt er kaffi og kókur á St. Dímun íroknað.

Tey ið eru áhugað at luttaka á útfæriðni, kunnu boða frá á Floksskrivstov- uni hjá Tjóðveldisflokk- inum, tlf. 31 22 00 ella 32 20 50, teldupostur: loysing@post.olivant.fo. Neyðugt er at upplýsa um navn og føðingardag og tlf.nr. hjá øllum luttakarum. Pláss er fyri 50 luttakarum úr Suðuroynni, 50 av Sand- oynni og 100 luttakarum norðanfjøsðs. Boðað skal vera frá luttøku í seinasta lagi mikudagin tann 13. juni 2001, kl 13. Luttøku- gjaldið skal rindast fram- undan á konto.nr. 438.049.7 í Føroya Banka, og kvittan fyri inngjaldið havast við tá farið verður avstað.

Ongin ivi er um, at veð- urlíkindini eru avgerandi fyri, um tiltakið kann fremjast, ella ikki. Besti streymur er, men farið verður ikki avstað, um tað er vátveður. Um tað er eitt ivamál um ráðiligt er at fara avstað ella ikki, verður endaliga avgerðin tikin av dímunarbóndanum, tíðliga um morgunin tann 17. juni.

VIÐMERKINGAR

Verkfallið hjá FA og HAK

Mikkjal Dánjalsson

Tað hongur soleiðis sam- an:

Tak sum dømi tær út- reiðslurnar, sum eitt flaka- virki hevur av sínum bankalánun: Um banka- stjórin nippar døgliga og títt í rentuútreiðslurnar hjá flakavirkinum, og roynur at toga sum mest inn til bank- an, so verður flaka-virkis- stjórni klárvakin yvirfyri sínum láni- og kreditt- útreiðslum,.og roynur at spara hvar hann kann. Men um bankastjórin er eitt LauritsensOysl, sum ikki trústur flakavirkisstjóran; so verður flakavirkisstjórin dólstur á tí økinum.

Ymiskt grums kom fram hesar vikurnar, sum skal hava hesar viðmerkingar:

Kappingarføri Føroya.

Ein kanning var framløgð í 1997, sum ósvitaliga greitt prógvaði, at lønarkapping- arføri í Føroyum batnaði sera nógv gjøgnum øll 90- árinu. Í absoluttum tølum lá føroyska arbeidara- tíma- lønin í 1997 millum botn- lønirnar í øllum teimum londum, sum nakað skil er í at samanbera okkum við. Samráðingarnar í 1999 góvu ein varnan reallønar- vøkstur; men Starvsmanna- felagið liggur inni við dagførdum framrokningum av 1997-kanningini, sum greitt prógva, at gongdin frá 1997 til í ár ikki hevur broytt hetta: Kappingarføri Føroya er sterkt og spill- livandi.

So tað er eftirynskjandi, at ongín búskaparfrøðingur heldur á at júka, at “arbeidaratímalønin má ikki vaksa, tí so missa vit kappingarføri”. Tí júka teir tað enn, so prógar tað, at teir ikki ynskja føroysku arbeidaratímalønina ájavn- t við Ísland, Bretland og Portugal. Men India ella Hong Kong!

Tvørturimóti krevur kappingarføri lønurvøkst- ur! Um onkur búskaparfrøð- ingur hjá arbeidsgevar- anum ikki hevur fingið tað við í tímanum, so skal hann her fáa tað inn: Kapping- arføri kann víðhvørt verða argument fyri reallønar- fallið (um málið er vøkstur í tjóðarinntøkuni). Men kappingarføri er líka væl víðhvørt eitt argument fyri lønurvøkstri!

Fria kapping hava dag- sins búskaparfrøðingar sum eitt gandaorð, og tað er ein vissur sannleiki í, at hon er framleiðslufremjandi. Men tað er líka væl galdandi fyri fria kapping á arbeids- marknaðinum, sum á kapi- talmarknaðinum og vøru- marknaðinum.

Gerðarrættardómurin úr USA.

Til at sanna hetta, sum omanfyri er skrivað, skal neynast:

Í USA verður rættuliga vanliga brúkt, tá fakfeløg og arbeidsgevarar togast um løn, at partarnir semjast um at leggja ósemjuna fyri ein gerðarrætt. Báðir partar leggja sínar prógførslur fram fyri ein gerðarrættar- dómara, og hesin ásetur síðan lønina í einum úr- skurði, sum síðan er bind- andi fyri báðar partar.

Í einari kanning av nógvum slíkum ameri- kanskum gerðarrættardóm- um verður ávíst, at har hava fakfeløg brúkt sum próv- grund fyri at hækka lønina, at ein ov lág løn gjørdi arbeidsgevarar- nar dólskar yvirfyri lønarútreiðslunum, og at lønin tí mátti hækka;

fyri at fáa effektiviseringar og rasjonaliseringar. Hend- an prógrund hevur verið góðtíkin av gerðarrættar- dómara, og staðfest í úr- skurði um, at lønin skuldi hækka.

Gerðarrættardómarar eru sum allar dómara fakmenn, tá tað kemur til at eftir- kanna próggrundir, so hetta má roknaast sum eitt avgera- vitni.

Annað dømi:

Timburprísurin í Føroyum. Eitt annað dømi um sama fyribrygdi, á einum øðrum øki:

Vit hava longi vitað, hvussu rakethøgur timbur- prísurin er í Føroyum, og beint nú fekk eg at vita, hvussu ótrúrliga fleirfalt nógv lægri timburprísurin er í Canada. Og sjálvandi: um húsasmiðja- meistar- arnir og snikkarameistar- arnir hava nóg nógvar ríkar kundar, sum keypa teirra timburvørur fyri tann prís teir leggja á. so kann ikki annað væntast, enn at teir halda fram at brúka norska og svenska furu: kanska eitt tað dýrasta timbur í heim- inum!

Eg veit ikki hví tað ikki ber til at flyta timbur heim- aftur við bingjuskipum sum føra okkara fiskavørur vestur um hav. Men um tað

er ov langt til Canada, so er styttri til Ruslands.

Men hevur snikkara- meistarin nóg nógvar og nóg dólskar kundar (við tambaðum ístri av donskum korrupsjónsblokki), so kann bara væntast at hann dólskast sjálvur; og fer at hugsa mest um, hvussu hann kanska kann klára at lumpa handverkarnar til ein 4 ára sáttmála einaferð aftrat - við fyrst at tukta Føroya Arbeidarafelag og Havnar Arbeidskvinnu- felag.

Ein føroyskur pylsumak- ari hevði langt síðan havt klára at roknað út, at hann sparur ikki nógv við at keypa bíligar, rakføddar grisar. Klára arbeidsgev- arnir ikki at roknað tilsvarandi roknistykkir, so man tað verða í finasta lagi, at verkfallsvaktimir hjá FA og HAK buka tað inn í knokkin á teimum, við teirra tyngstu sleivum.

Íslenska tímalønin.

Tað er sera møðsamt at hoyra tann eina mannin júka upp í saman, at “íslenska tímalønin er helvtina av tí føroysku”. Hann veit betur. Leggið hann heldur á annan bógv, um “eitt álít má byggjast upp millum partarnar á arbeidsmarknaðinum”.

Tí: í fyrsta lagið er hetta at taka munnin dýrandi fullan, sjálvt um vit bara samanbera tey beru blekt- aðu tøluni fyri føroysku og tað vekslaðu íslensku tímalønina. Longu her líkjast orðini keðiliga nógv einum ósannindum.

Men haraftrat: Í øðrum lagi má minnast til tann stóra mun millum føroysku og íslensku skatta- skip- anina: Ein íslendingur kann forvinna tað sum svarar til umleið 6000 føroyskar krónir um mánaðan, áðrenn hann er skyldugur at gjalda landinum eina einastu krónu í inntøku- skatt. (Her verður tó ein partur drigin innaftur, við tað at avgjöld til lands- kassan eisini eru skipaði orvísí í Íslandi enn í Føroyum).

Í triðja lagi má minnast

um: tey hava lægri uttan- landsvirði enn innanlands- virði.

So hvussu nógv er nú eftir, av sannleiksvirði í júkanini um at “íslenska tímalønin er helvtina av teirri føroysku”? Millum nakað og onki!

Hava roknikalarnir hjá arbeidsgevarunum nakað at framföra imóti 1997- kanningini (og hennara dagføring), leggi teir so nøkur haldgóð tøl á borðið. Og gevist teir við at grumsa við hálvum sannleikum og hálvum lygnum.

Hava roknikalarnir hjá arbeidsgevaranum hug til eitt talv á hesum borðinum, komi so teir. Teir skulu fáa seg fullmettar í aftursvari - tá løtan er til tað.

smádrong, ið spælir sær við skip. Næsta standmyndin er ætlað at standa í Havn. Hon ímyndar Sigmund, sum nú er komin úr Noregi við kristindóminum. Hann stendur við opnum ørnum og ímyndar samstundis ein kross.

Triðja standmyndin er høvdið á Sigmundi, sum liggur á einum steini, og er um søgnina í Sandvík, har Torgímur Illi gjørdi av við Sigmund, aftan á at hann

hevði svomið úr Skúvoy.

Lions hevur frá fyrstu tíð, tá ið fyrireikingin til túsundárhaldið byrjaði, staðið aftanfyri sum fíggi- arlig trygd.

Á samkomu í Klaksvík í seinasu viku handaði Lions óksisformaðurin, Høgni Mikkelsen, formanninum fyri túsundárhaldinum, Poul Jákup Thomsen, ein kekk uppá 100.000 krónur. Hetta var stuðul frá fimm Lions klubbnum,

smádrong, ið spælir sær við skip. Næsta standmyndin er ætlað at standa í Havn. Hon ímyndar Sigmund, sum nú er komin úr Noregi við kristindóminum. Hann stendur við opnum ørnum og ímyndar samstundis ein kross.

Triðja standmyndin er høvdið á Sigmundi, sum liggur á einum steini, og er um søgnina í Sandvík, har Torgímur Illi gjørdi av við Sigmund, aftan á at hann

hevði svomið úr Skúvoy.

Lions hevur frá fyrstu tíð, tá ið fyrireikingin til túsundárhaldið byrjaði, staðið aftanfyri sum fíggi- arlig trygd.

Á samkomu í Klaksvík í seinasu viku handaði Lions óksisformaðurin, Høgni Mikkelsen, formanninum fyri túsundárhaldinum, Poul Jákup Thomsen, ein kekk uppá 100.000 krónur. Hetta var stuðul frá fimm Lions klubbnum,